

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 249/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Ladislavom Švaňom, Veľká okružná 2721/39, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 4 C 221/2010 z 25. júla 2014 v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 4 C 221/2010 z 21. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 C 221/2010 z 25. júla 2014 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 4 C 221/2010 z 21. januára 2015 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ, v právnom postavení odporcu v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 221/2010, bol účastníkom konania o zaplatenie sumy 9 336,01 eur s príslušenstvom.

Sťažovateľ v úvode sťažnosti, poukazujúc na skutkový stav veci predchádzajúci podaniu ústavnej sťažnosti, uvádza, že *„... upovedomením o začatí exekúcie sp. zn. EX 73/2015-12 zo dňa 08.10.2015, doručeným... dňa 28.10.2015, začala súdna exekútorka... na podklade poverenia na vykonanie exekúcie č. 5511-206994 vydaného Okresným súdom Žilina dňa 10.08.2015 a na základe vykonateľného exekučného titulu na peňažné plnenie - rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C/221/2010-164 zo dňa 25.07.2015 a uznesenia Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C/221/2010-175 zo dňa 21.01.2015, exekúciu proti sťažovateľovi, ako povinnému, v prospech navrhovateľky, ako oprávnenej, na vymoženie trov exekúcie a pohľadávky oprávnenej, pozostávajúcej z istiny (pohľadávky) 9 336,01 eur, príslušenstva vo výške 9 775,62 eur a úrokov z omeškania 8,5 % ročne zo sumy 4 506,16 eur od 08.10.2015 do zaplatenia a úrokov z omeškania 10,5 % ročne zo sumy 4.829,85 eur od 08.10.2015 do zaplatenia.*

Sťažovateľ, ako povinný, podal v zákonnej lehote námietky proti vyššie uvedenému upovedomeniu o začatí exekúcie sp. zn. EX 73/2015, o ktorých nebolo do podania tejto ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

Až po doručení upovedomenia o začatí exekúcie sa sťažovateľ z uvedeného upovedomenia dozvedel, že exekučným titulom, na podklade ktorého je voči nemu vedená exekúcia, má byť rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C/221/2010-164 zo dňa 25.07.2015 a uznesenie Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C/221/2010-175 zo dňa 21.01.2015.

Z verejne dostupných zdrojov... sa sťažovateľ dozvedel, že voči nemu ako odporcovi bol dňa 25.07.2014 vydaný rozsudok, pričom do okamihu prevzatia upovedomenia o začatí

exekúcie sťažovateľ nemal vedomosť o prebiehajúcim súdnom konaní, v ktorom by vystupoval ako odporca.

Z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C/221/2010-164 zo dňa 25.07.2014 sťažovateľ zistil, že Okresný súd Žilina mal uznesením zo dňa 21.03.2014 rozhodnúť o doručovaní písomností určených sťažovateľovi uložením v súdnom spise, pričom podkladom pre vydanie tohto rozhodnutia mala byť skutočnosť, že sťažovateľ nepreberal súdne zásielky na adrese trvalého pobytu, vzhľadom k čomu konajúci súd mal vykonať dopyt na matku sťažovateľa, ktorá súdu oznámila, že sťažovateľ žije a pracuje v zahraničí a na adrese trvalého pobytu sa nezdržiava a keďže sa súdu ani rozsiahlym šetrením nepodarilo zistiť adresu, na ktorú by bolo možné doručovať sťažovateľovi zásielky, uznesením rozhodol o doručovaní písomností určených sťažovateľovi uložením v súdnom spise.

Pre daný postup, t. j. doručovanie písomností určených sťažovateľovi uložením v súdnom spise však nebol zákonný dôvod.

Vzhľadom k uvedenému sťažovateľ písomným podaním zo dňa 03.11.2015 požiadal Okresný súd Žilina o doručenie rozsudku sp. zn. 4C/221/2010-164 zo dňa 25.07.2014 vrátane uznesenia Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C/221/2010-175 zo dňa 21.01.2015, pričom podrobne poukázal na skutočnosti, podľa ktorých nebol daný postup na rozhodnutie o doručovaní písomností sťažovateľovi uložením v súdnom spise.

Na uvedenú žiadosť sťažovateľa odpovedal Okresný súd Žilina listom zo dňa 08.01.2016, v ktorom uviedol, že rozsudok bol sťažovateľovi doručený uložením v súdnom spise, v priebehu konania súd doručoval sťažovateľovi písomnosti na adresu uvedenú v návrhu, a to aj prostredníctvom Obvodného oddelenia PZ vykonal šetrenie na zistenie pobytu sťažovateľa a vzhľadom na skutočnosť, že sa nepodarilo sťažovateľovi písomnosti doručovať a nepodarilo sa zistiť žiadne vhodné osoby, pôsobiace v prostredí blízkom sťažovateľovi, ktoré by v prejednávanej veci prichádzali do úvahy, rozhodol súd uznesením sp. zn. 4C/221/2010-114 zo dňa 21.03.2014, že písomnosti určené sťažovateľovi sa budú doručovať ukladaním v spise. Keďže podľa názoru Okresného súdu Žilina boli všetky písomnosti sťažovateľovi riadne doručené, súd nemá povinnosť tieto opätovne doručovať sťažovateľovi.“

3. S ohľadom na už uvedené sa sťažovateľ domnieva, že napadnutými rozhodnutiami došlo k porušeniu jeho práv zaručených ústavou, listinou aj dohovorom (bod 1). Sťažovateľovi nie je zrejmé, akým spôsobom vykonal okresný súd šetrenie týkajúce sa jeho pobytu a miesta preberania písomností, keďže jeho matka, na ktorú okresný súd uskutočnil dopyt, jeho adresu v zahraničí poznala.

Sťažovateľ v tejto súvislosti spochybňuje nielen hodnovernosť preukázania jeho neznámeho pobytu zo strany okresného súdu, ale i skutočnosť, že okresný súd rozhodol o doručovaní listín uložením v súdnom spise bez toho, aby sťažovateľovi ustanovil vo veci opatrovníka v zmysle ustanovenia § 29 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň dodáva, že „... len v prípade, ak by žiadna osoba nesúhlasila s ustanovením za opatrovníka, mohol Okresný súd Žilina pristúpiť k riešeniu, ktoré mu ponúka § 48 ods. 4 OSP, t. j. uznesením rozhodnúť o doručovaní písomností uložením v súdnom spise. Uvedené jednoznačne vyplýva z ust. § 48 ods. 4 OSP, podľa ktorého súd rozhodne o doručovaní písomností účastníkovi konania uložením v súdnom spise, ak nie je možné, aby účastníka zastupoval súdom ustanovený opatrovník.“.

4. Ako ďalej sťažovateľ uvádza, „... okresný súd Žilina v konaní sp. zn. 4C/221/2010 nepostupoval spôsobom uvedeným v ust. § 29 ods. 2 OSP v spojitosti s § 48 ods. 4 OSP, a okrem toho odmietol sťažovateľovi doručiť rozsudok spolu s uznesením, odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom a možnosť reálne sa brániť proti postupu a rozhodnutiu súdu. ...

Kedže neboli splnené podmienky pre doručovanie písomností sťažovateľovi uložením v súdnom spise... exekučné tituly, a to rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C/221/2010-164 zo dňa 25.07.2015 a uznesenie Okresného súdu Žilina sp. zn. 4C/221/2010-175 zo dňa 21.01.2015, sa dosiaľ nestali právoplatnými a vykonateľnými, no napriek tomu sa na základe uvedených rozhodnutí vedie nútený výkon proti sťažovateľovi.“.

5. V závere podanej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie označených práv napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, tieto následne zruší, veci vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľovi prizná úhradu trov konania.

Sťažovateľ zároveň ústavnému súdu navrhuje i alternatívne znenie petitu sťažnosti, v zmysle ktorého má ústavný súd po vyslovení porušenia označených práv napadnutými rozhodnutiami okresného súdu uložiť okresnému súdu povinnosť napadnuté rozhodnutia sťažovateľovi doručiť a zároveň mu priznať úhradu trov konania.

6. Lustráciou ústavného súdu bolo zistené, že rozsudok okresného súdu č. k. 4 C 221/2010-164 z 25. júla 2014 nadobudol právoplatnosť 16. decembra 2014 a uznesenie okresného súdu č. k. 4 C 221/2010-175 z 21. januára 2015 nadobudlo právoplatnosť 10. marca 2015.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd s poukazom na dikciu ustanovenia § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde v úvode poznamenáva, že je viazaný návrhom sťažovateľa na začatie konania, ktorý je v tomto prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovatelia špecifikujú, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáhajú (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzia predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovatelia domáhajú v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tým subjektom, ktoré označili za porušovateľov svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Z tohto dôvodu ústavný súd v posudzovanej veci preskúmaval výlučne len petitom namietané porušenie označených práv napadnutými rozhodnutiami okresného súdu tvoriacimi podklad na začatie exekučného konania voči sťažovateľovi.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľom vymedzeným petitom ústavnej sťažnosti považuje ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, exekučné konanie prebiehajúce voči jeho osobe spolu s doterajšími rozhodnutiami z neho vyplývajúcimi v podanej ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom nenamietal. V sťažnosti ústavnému súdu len oznámil, že voči upovedomeniu o začatí exekúcie podal námietky, o ktorých príslušný súd do času podania jeho ústavnej sťažnosti nerozhodol.

10. Podstatou sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu spočívajúcim v „*riadnom nedoručení*“ napadnutých rozhodnutí predstavujúcich vykonateľný exekučný titul prebiehajúceho exekučného konania voči jeho osobe došlo k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom a k porušeniu jeho práv zaručených ústavou, listinou, ako aj dohovorom.

11. V kontexte napadnutých rozhodnutí okresného súdu (bod 1) sa ústavný súd v prvom rade zameril na včasnosť podania ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľa. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov

od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

12. Na základe vykonanej lustrácie (bod 6) považoval ústavný súd za preukázané, že ústavná sťažnosť bola podaná po lehote, keďže rozsudok okresného súdu č. k. 4 C 221/2010-164 z 25. júla 2014 nadobudol právoplatnosť 16. decembra 2014 a uznesenie okresného súdu č. k. 4 C 221/2010-175 z 21. januára 2015 nadobudlo právoplatnosť 10. marca 2015.

Pretože sťažovateľ podal sťažnosť ústavnému súdu po uplynutí 2-mesačnej lehoty, ústavný súd sťažnosť odmietol ako oneskorene podanú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

13. Ústavný súd zároveň pozornosť sťažovateľa upriamuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, v zmysle ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie

zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

14. Sťažnosť ústavnému súdu možno podať len vtedy, keď boli pred jej podaním vyčerpané všetky prostriedky, ktoré zákon na ochranu práv poskytuje. Takým prostriedkom sa podľa ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozumie riadny opravný prostriedok, mimoriadny opravný prostriedok, vyjmúc návrh na obnovu konania a iný právny prostriedok, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd poskytuje.

15. Podstatou námietok sťažovateľa je tvrdenie, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 221/2010 a jeho napadnutými rozhodnutiami došlo k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom a reálne sa brániť proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu (bod 4), čím v konečnom dôsledku došlo k porušeniu označených práv (bod 1). Sťažovateľ spochybňuje náhradné doručenie napadnutých rozhodnutí okresného súdu a ich následnú právoplatnosť a vykonateľnosť.

Sťažovateľom tvrdenú sťažnostnú námietku odňatia možnosti konať pred súdom v dôsledku nesprávneho postupu okresného súdu však podľa názoru ústavného súdu možno nepochybné považovať za námietku odôvodňujúcu prípustnosť tak odvolania, ako aj dovolania pre prípad, ak podkladové súdne rozhodnutia okresného súdu skutočne nenadobudli/nemohli nadobudnúť právoplatnosť.

16. Vzhľadom na uvedené (bod 15) sťažovateľ mohol proti napadnutým rozhodnutiam okresného súdu podať odvolanie, ako aj dovolanie ako účinný prostriedok ochrany ním označených práv, čo však neurobil. To zakladá neprípustnosť sťažnosti.

17. Ústavný súd, berúc na zreteľ zmienený princíp subsidiarity (bod 13) a nevyužitie možnosti sťažovateľa podať v predmetnej veci odvolanie a dovolanie (bod 15), odmietol podanú sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj z dôvodu jej neprípustnosti.

18. Ústavný súd v závere poznamenáva, že na sťažovateľom predstreté námietky bude musieť v neposlednom rade reagovať v príslušnom exekučnom konaní i samotný exekučný súd, ktorý sa bude musieť náležitým spôsobom vysporiadať so sťažovateľom tvrdenou nevykonateľnosťou exekučného titulu (t. j. nevykonateľnosťou napadnutých rozhodnutí okresného súdu, pozn.).

19. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2016